

Simon Harden wint het Internationaal Schnitger Orgelconcours te Alkmaar

door Frank van Wijk

Het zevende Internationaal Schnitger Orgelconcours Alkmaar is gewonnen door de Ierse organist Simon Harden. Hij ontving uit handen van de heer Mink de Rabobankprijs ter waarde van € 5.000. Ook won hij de publieksprijs. De Finse Julia Tamminen kreeg de tweede prijs, de Flentrop-prijs ter waarde van € 2.500, uitgereikt door de heer Elshout, adjunct-directeur van Flentrop Orgelbouw. Gabor Soos uit Hongarije, de derde prijswinnaar, ontving van de voorzitter van het festivalbestuur, de heer Van der Ham, een geldbedrag van € 1.000.

De jury bestond uit de organisten Michel Bouvard (Frankrijk), Pieter van Dijk (Nederland), Andrea Marcon (Italië), Naomi Matsui (Japan) en Wolfgang Zerer (Duitsland).

Eerste ronde

Na een voorselectie in februari van dit jaar, waarvoor zich maar liefst 47 kandidaten hadden aangemeld, vond op 22 en 23 juni de eerste ronde van het concours plaats. Daarvoor hadden de volgende kandidaten zich weten te plaatsen: Jukka Aro (Finland), Nicholas Bucher (Frankrijk), IJsbrand ter Haar (Nederland), Simon Harden (Ierland), Matthias Havinga (Nederland), Robert Carl Horton (Verenigde Staten), Felix Marangoni (Italië), João Santos (Portugal), Dovile Savickaite (Litouwen), Gabor Soos (Hongarije), Lukas Stollhof (Duitsland) en Julia Tamminen (Finland).

Deze ronde speelde zich geheel af rond het Van Hagerbeer/Schnitger-orgel (1646/1725), waarbij de volgende werken van Buxtehude op het programma stonden: *Koraalfantasia 'Nun freut euch, lieben Christen gmein'* (BuxWV 210) en een praeludium naar keuze (BuxWV 141 in E, 142 in e, 146 in fis of 148 in g).

Een opvallend aspect van het spel tijdens de eerste ronde was het feit dat de kandidaten zich goed hadden verdiept in de mogelijkheden van het Van Hagerbeer/Schnitger-orgel. Dat was in voorgaande jaren nog wel eens anders. Er waren vele fraaie en goeddoordachte registraties te horen waarbij in het algemeen goed 'op de klank' van het orgel werd gespeeld. Een kritische kanttekening: veelvuldig omregistreren werkt op een zwaar registreerbaar orgel als het Alkmaarse eerder averechts (nog afgezien van het onvermijdbare lawaai dat het veroorzaakt): er vallen gaten in het betoog en de grote lijn, essentieel bij de vertolking van dergelijke groots opgezette composities, raakt uit het zicht. Zowel de grote praeludia als de koraalfantasiën laten zich in het algemeen prima uitvoeren met een eenvoudig maar effectief registratieplan; de schaarse historische gegevens (Pelplin-tabulaturen, Matthias Weckmann) bevestigen dit beeld. Een aantal deelnemers had het zich in dit opzicht gewoon te moeilijk gemaakt.

Tweede ronde

Na juryberaad werden toegelaten tot de tweede ronde: Simon Harden, Matthias Havinga, Dovile Savickaite, Gabor Soos, Lukas Stollhof en Julia Tamminen. Naast werken van Scheidemann (een preambulum en een motetintavolatie) en Weckmann of Buxtehude (een canzona) stond er ook een nieuw werk op het programma: *Magno Intervallo* van de Alkmaarse componist Kees van Unen. Dit stuk was speciaal gecomponeerd voor het

Van Covelens-orgel, waarop zich de tweede ronde geheel afspeelde. De componist gaf de volgende toelichting bij zijn werk: "Magno Intervallo" – grote (tijds)afstand – is de klank van een oud instrument (Van Covelens-orgel, 1511) dat met de tijd (deze tijd) meegaat. Soms herinnert het zich 'de eigen jeugd',

maar het blijft dan bij een kort moment.... Het is vooral de uitdaging geweest: geef de klank van dit instrument een plaats in het hedendaags repertoire. Uiteindelijk bleek dat de 'beperkingen' van dit instrument de belangrijkste bron zijn geweest voor het 'eigentijdse' geluid. De componist heeft slechts

magno intervallo

per organo

Kees van unen

hoeven regisseren. Laat het instrument voor zichzelf spreken!"

Magno Intervallo bewees zich als een speels en muzikantesk werk, waarin de spelers veel vrijheid (onder andere ten aanzien van registratie en articulatie) werd gegeven. Tot tevredenheid van de aanwezige componist maakten de deelnemers er dankbaar gebruik van, wat tot zes verrassend verschillende interpretaties leidde.

Het algemene speelniveau in de tweede ronde was uitstekend te noemen, met name de motetintavolaties van Scheidemann werden fraai gespeeld.

Als kanttekening plaats ik de opmerking dat de overige werken (preambulum en canzona) weliswaar speeltechnisch niet al te moeilijk waren, maar door enkele deelnemers misschien wat werden onderschat. Ondermeer bij Buxtehudes *Canzona in d* leidde dat in enkele gevallen tot een (te groot) aantal slordigheden.

Finale

Na juryberaad werden Simon Harden, Gabor Soos en Julia Tamminen tot de finale toegelaten. Naast hen wil ik met name de uitstekende prestatie van Matthias Havinga noemen; met zijn evenwichtige spel en fraaie *Magno Intervallo* (inventieve registraties!) had hij wat mij betreft meer verdiend.

De uitverkoren finalisten moesten op het Van Hagerbeer/Schnitger-orgel het *Te Deum Laudamus* (BuxWV 218) van Dieterich Buxtehude en de *Canzona in a* van Andreas Werckmeister vertolken, alsmede twee koraalpreludes en een ciaccona of passacaglia van Buxtehude, die door de jury werden uitgekozen.

De eerste speler, Gabor Soos, opende met de *Canzona in a* van Werckmeister, een weinig gespeeld maar opmerkelijk stuk, dat een stevig beroep doet op de pedaaltechniek. Na de *Ciaccona in e* (ingezet met het thema pedaliter solo...) en twee koraalbewerkingen besloot hij met het *Te Deum*. Zijn spel was hier en daar qua tempo wat instabiel en in het *Te Deum* waren niet alle registraties even goed uitgebalanceerd. Als geheel leverde hij echter een uitstekende muzikale prestatie die hem de derde prijs opleverde.

De tweede kandidaat, Julia Tamminen, startte met de *Passacaglia in d*, die enigszins leed onder een overdaad aan agogiek. Hierna nam zij zich echter uitstekend en maakte na twee koraalbewerkingen en de (wat voorzichtig gespeelde) *Canzona* van Werckmeister veel indruk met een prachtige vertolking van Buxtehudes *Te Deum*; een verdiende tweede prijs!

De laatste finalist, Simon Harden, overtuigde met zijn spel het meest en toonde zich niet wars van avontuur (onder andere met een pijnsnelle *Canzona* van Werckmeister). Begonnen met een zwaar gespeeld *'Nun lob, mein Seel, den Herren'*, de *Ciaccona in c-moll* die stond als een huis en ten slotte een monumentaal neergezet en fraai geregistreerd *Te Deum* was hij een terechte eersteprjswinnaar van het Internationaal Schnitger Orgelconcours 2007.

V.l.n.r. Gabor Soos (3de prijs), Simon Harden (1ste prijs en publieksprijs), Julia Tamminen (3de prijs)
Foto: Jan Smelik

